

UNA ALTRA ORGANITZACIÓ D'AULA D'ACOLLIDA

Gemma Castro i Gemma Montoya

1. INTRODUCCIÓ

La realitat social catalana es troba en un procés d canvi. L'allau migratori és cada cop més nombrós, i cal un model de convivència que cohesioni i les cultures d'origen i el coneixement, respecte i acceptació de la nostra cultura, llengua i tradicions.

L'alumnat nouvingut arribat a les nostres escoles i instituts ha de sentir-se acollit afectivament, cal ajudar-lo i preparar-lo per a viure en una societat que ha mantingut al llarg de la història la seva personalitat cultural. Una de les eines fonamentals per arribar a aquest coneixement mutu és l'aprenentatge de la llengua com a vehicle de comunicació que permet l'accés a d'altres aprenentatges. L'aula d'acollida és una d'aquestes eines, pot ser la més immediata, encara que n'ha una única per aconseguir aquest propòsit d'integració afectiva i cultural.

2. L'AULA D'ACOLLIDA

L'aula d'acollida és una eina d'atenció especial a alumnes estrangers recentment arribats a Catalunya, Aula d'acollida, entesa com un espai dins del propi centre educatiu, que prepara l'alumnat per participar de l'aula ordinària. Un espai on no hi romandrà totes les hores de la jornada lectiva, sinó que segons les seves possibilitats, participarà d'algunes matèries del seu grup-classe. Un espai on de manera intensiva, adquirirà la competència lingüística bàsica per facilitar la seva incorporació al currículum ordinari d'eseu nivell educatiu.

3. AULA D'ACOLLIDA VS. AULA ORDINÀRIA

Les aules d'acollida funcionen de tal manera que els alumnes surten a determinades hores de l'aula ordinària i no cursant les assignatures de forma completa, fet que incideix en la dificultat d'avaluació d'aquestes assignatures per part del professorat de l'aula ordinària. Sabem que les hores d'aula d'acollida no són avaluables dins de currículum ordinari, no tenim idea clara de quin és el nombre d'hores d'assistència a l'AA més adient per a cada alumne/a ni quan està preparat per a poder integrar-se al seu grup ordinari, tot i que, donat l'elevat nombre de nous vinguts al llarg de curs, la seva tornada al grup-classe es produeix quan ha adquirit una competència bàsica per poder seguir les explicacions del professorat, però en absolut ha assolit una bona competència d'expressió oral i escrita. Probablement aquestes qüestions breument apuntades són algunes de les preocupacions comunes dels centres amb aula d'acollida.

4. PROPOSTA D'ORGANITZACIÓ.

L'Institut d'Educació Secundària Joan d'Àustria ubicat al barri de la Verneda de Barcelona, presenta una realitat comuna amb el seu entorn. La majoria d'alumnat nouvingut és de procedència romànica, concretament de l'Amèrica Llatina, amb excepció d'un aminorat d'origen xinès i magrebí.

El coneixement d'una de les llengües oficials de l'Estat, el castellà, facilita la comunicació dels nous vinguts amb la resta d'alumnat, majoritàriament castellanoparlant. Aquest fet, que a favor de la seva adaptació al centre, entorpeix l'adquisició de la llengua pròpia del país, el català.

Com a primer pas, qualsevol alumne procedent d'altres comunitats autònomes o d'un altre país que es matriculi a l'IES, així com aquell que porti menys de dos anys integrat en el sistema educatiu català, es considera alumne potencial de l'aula d'acollida. El resultat d'aquesta intervenció facilita la ubicació de l'alumnat en el nivell d'aula d'acollida que es considera més adient per a tendre les necessitats de cada cas:

1. Un primer nivell destinat a l'alumnat que no té coneixement ni de català ni de castellà (estrangers que novénendepaïsosdeparlacastellana).
2. Un segon nivell adreçat a l'alumnat que no té cap coneixement de la llengua catalana o elseu coneixement és mínim.

3. Un tercer nivell destinat a l'alumnat que ja posseeix una competència bàsica oral i escrita en la nostra llengua (alumnes provinents de primària o aquells que ja han estat un curs a l'aula d'acollida del centre).

Aquests alumnes, com la resta dels seus companys, són adscrits al nivell educatiu corresponent segons edat o escolarització anterior: primer d'ESO, segon d'ESO, tercer d'ESO o quart d'ESO, agrupats en un mateix grup-classe per facilitar el marc horari coincident de les assignatures impartides a l'aula ordinària que es corresponen amb les ofertes a l'aula d'acollida. (català, socials, i els dos crèdits variables).

Es realitzen per tant quatre agrupaments i en cada un d'ells s'hi estableixen tres subprogrames:

1. L'alumnat sense cap coneixement de les dues llengües (castellà i català) cursarà amb el seu grup ordinari aquelles matèries que afavoreixin la seva integració en relació a la resta de companys: educació física, visual i plàstica, música, tutoria, etc i cursarà a l'aula d'acollida les assignatures ofertes per aquesta. La resta d'hores fins a completar l'horari lectiu serà atès individualment, o en grups reduïds i similars per tal d'accelerar l'aprenentatge del llenguatge i poder-se incorporar al més ràpid possible al circuit del segon nivell.

2. L'alumnat que desconeix el català i pot comunicar-se en castellà (estrangers procedents de Sudamèrica i espanyols procedents d'altres països no catalanoparlants) assistirà a les assignatures ofertes per aquesta i a les assignatures impartides a l'aula ordinària. És a dir, mentre que el seu grup-classe fa català, l'alumnat nouvingut cursa aquesta matèria a l'aula d'acollida amb una adaptació curricular adequada al seu nivell de competència. El mateix s'esdevé amb la resta d'assignatures: socials i els dos crèdits variables que completaran l'adquisició d'un nivell llindar.

3. L'alumnat provinent d'altres centres o que ja ha assolit el nivell llindar cursarà a l'aula d'acollida com a mínim l'assignatura de català i un dels dos crèdits variables, en funció de la seva competència lingüística. Aquest nivell és el denominat curs pont, que serveix d'enllaç entre l'aula d'acollida i l'aula ordinària. Els continguts curriculars són els mateixos que els de l'aula ordinària però s'adapten les explicacions, exercicis i lectures a les necessitats de l'alumnat.

El temps mínim de permanència a l'aula d'acollida és de dos cursos escolars, malgrat que es creu convenient, a aquesta vinculació s'allargarà o escurçarà segons les capacitats demostrades per l'alumne. Aquesta permanència no impedeixen ab solut la seva possible acreditació, ja que entot moment restant inclòs en el circuit ordinari del centre. En cap moment pots sentir-se relegat a un ghetto, ja que la seva integració al grup-classe es realitza de forma immediata a la seva arribada al centre. Si a més no, pot sentir-se més atès, ja que es cobreixen les seves necessitats cognitives i a més, amb les tutories compartides, es cuiden els aspectes afectius i convencionals que ajuden a la seva total adaptació social i personal. L'aula d'acollida passa a ser un referent, no una interrupció d'un currículum.

Donat que els alumnes realitzen assignatures completes, l'avaluació és la mateixa que en el grup ordinari. El professorat que imparteix les matèries és l'encarregat d'avaluar-los i les notes apareixen al seu butlletí igual com a la resta d'alumnat del centre, sempre indicant que són cursades a l'aula d'acollida. Tanmateix a final de cada trimestre s'elabora un informe individual constatant el grau de consecució dels objectius, les àrees treballades i la resposta individual davant d'aquesta intervenció.

L'oferta d'assignatures d'aula d'acollida pot ampliar-se en funció de les necessitats del·l'alumnat nouvingut o de la possibilitat de dedicació del professorat del centre, sempre que aquestes s'imparteixin de forma completa.

L'organització d'una aula d'acollida depèn del tipus d'alumnat que la integra, del nombre d'hores que s'hi dediquen i dels professionals que hi treballen. Des de la nostra experiència, volem, simplement, obrir la porta a possibles solucions en relació a aquelles qüestions que en algun moment poden ser motiu de preocupació o de flexió. Endarrerir terme, tot treballant per intentar fer del nostre país, un lloc de tolerància, respecte i convivència sense que ningú hagi de renunciar a la seva personalitat cultural, lingüística i històrica.